

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 293/2012-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 26. júna 2012 predbežne prerokoval sťažnosť K. B., K., zastúpenej advokátkou JUDr. K. P., K., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 37 C 125/2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť K. B. o d m i e t a pre neprípustnosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 6. júna 2012 doručená sťažnosť K. B., K. (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných

slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 37 C 125/2010.

Sťažovateľka v sťažnosti uviedla, že návrhom z 20. augusta 2010 sa na okresnom súde domáha určenia príspevku na výživu a úhradu nákladov nevydatej matky.

Sťažovateľka vyslovila názor, že v uvedenom konaní dochádza k zbytočným priet'ahom, a poukázala na to, že v priebehu roka 2010 okresný súd síce vykonal úkony s cieľom preložiť návrh a uznesenie okresného súdu do materinského jazyka odporcu, ale dosiaľ neurčil ani jeden termín pojednávania.

Podľa mienky sťažovateľky daná vec nie je skutkovo ani právne zložitá a ona samotná sa na doterajších priet'ahoch okresného súdu ani nemohla podieľať, pretože okresný súd dosiaľ nevyžadoval jej súčinnosť.

Sťažovateľka je toho názoru, že včasné rozhodnutie v danej veci má pre ňu zásadný význam a vplyv na jej osobnú a sociálnu situáciu, a v tejto súvislosti poukázala na to, že najskôr ako tehotnej žene sa jej znížili zárobné možnosti a neskôr po narodení dieťaťa sa jej ako nevydatej matke zvýšili životné náklady.

Sťažovateľka odvolávajúc sa na judikatúru ústavného súdu vyslovila názor, že až do právoplatného skončenia veci sa nachádza v stave právnej neistoty.

Vo vzťahu k využitiu právneho prostriedku na ochranu jej práv v zmysle § 53 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) uviedla, že 12. apríla 2012 podala predsedovi okresného súdu sťažnosť na priet'ahy v konaní. Ten ju v odpovedi zo 16. apríla 2012 vyhodnotil ako opodstatnenú.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľka žiadala, aby ústavný súd prijal jej sťažnosť na ďalšie konanie a aby v náleze vyslovil, že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 37 C 125/2010 bolo porušené jej základné právo podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, okresnému súdu prikázal vo veci konať bez zbytočných prietahov, priznal jej primerané finančné zadosťučinenie v sume 5 000 € a náhradu trov konania.

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom konania pred ústavným súdom je nárok sťažovateľky na ochranu pred postupom okresného súdu, ktorým boli podľa jej názoru spôsobené zbytočné prietahy. Podľa sťažovateľky k porušeniu jej základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru došlo tým, že okresný súd vo veci vedenej pod sp. zn. 37 C 125/2010 od podania návrhu (20. augusta 2010) nielenže v jej veci meritórne nerozhodol, ale nenariadil ani jedno pojednávanie.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Špecifickosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy teda spočíva okrem iného aj v tom, že k jej podaniu môže zásadne dôjsť až subsidiárne. Zmysel a účel zásady subsidiarity vyplýva aj z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy veci nemôže byť iba úlohou ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých orgánov verejnej moci, v tom rámci predovšetkým všeobecného súdnictva. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci.

Ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (napr. III. ÚS 63/07, III. ÚS 297/07) vyžaduje, aby v prípadoch sťažností podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, v ktorých je namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov v konaní pred všeobecným súdom, sťažovateľ preukázal aj využitie právneho prostriedku, na uplatnenie ktorého má právo podľa § 3 ods. 7 a § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“). Týmto právnym prostriedkom je sťažnosť na prietahy v konaní adresovaná predsedovi príslušného súdu. Vyčerpanie tohto právneho prostriedku ústavný súd nevyžaduje v prípadoch, ak sťažovateľ preukáže, že túto podmienku pred podaním sťažnosti ústavnému súdu nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Účinnosť sťažnosti podľa § 62 a násl. zákona o súdoch potvrdzuje aj zákon č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a príslušiakoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý vo viacerých ustanoveniach zdôrazňuje povinnosť sudcu konať bez zbytočných prietáhov a ustanovuje za také prietahy aj disciplinárnu zodpovednosť [§ 2 ods. 2, § 30 ods. 4, § 52 ods. 1, § 116 ods. 1 písm. b) a § 118 ods. 1 citovaného zákona]. Inak povedané, keďže proti sudcovi všeobecného súdu, ktorý koná so zbytočnými prietahmi, môže predseda príslušného súdu iniciovať dokonca aj disciplinárne konanie, sťažnosť na prietahy v zmysle citovaného zákona treba rozhodne považovať za účinný prostriedok nápravy. Okrem toho ústavný súd poznamenáva, že vyčerpanie účinného prostriedku nápravy, ktorý ustanovuje zákon o ústavnom súde, nie je v rozpore ani s príslušnými ustanoveniami dohovoru.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh ústavný súd zistil, že sťažovateľka namietala prietahy v postupe okresného súdu sťažnosťou z 12. apríla 2012 adresovanou predsedovi tamajšieho súdu.

Na sťažnosť sťažovateľky odpovedal predseda okresného súdu listom sp. zn. Spr. 62/2012 zo 16. apríla 2012, v ktorom sťažnosť vyhodnotil ako dôvodnú. Predseda okresného súdu sťažovateľku informoval o tom, že zákonný sudca bol upozornený na potrebu plynulého konania vo veci a zároveň ju ubezpečil, že priebeh namietaného konania bude sledovať až do jeho právoplatného skončenia.

V nadväznosti na uvedené ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že sťažnosť sťažovateľky pre namietané porušenie jej práv postupom okresného súdu bola ústavnému súdu doručená 6. júna 2012, teda po uplynutí ani nie dvoch mesiacov od vybavenia jej sťažnosti predsedom okresného súdu.

Ústavný súd pripomína, že formálne uplatnenie sťažnosti na prietahy v konaní orgánu štátnej správy súdov štandardne považuje za dôvod na odmietnutie sťažnosti, ktorou sa namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (obdobne IV. ÚS 306/04, IV. ÚS 74/05, III. ÚS 300/08, III. ÚS 121/2011).

Ústavný súd zastáva názor, že povinnosť vyčerpania dostupných a účinných prostriedkov ochrany základných práv a slobôd, porušenie ktorých sťažovateľ pred ústavným súdom namieta, tiež vyžaduje, aby sťažovateľ konal v súlade s pravidlami, ktoré s uplatnením daného prostriedku súvisia. Nekonanie týmto spôsobom alebo chyba pri vyžadovanom postupe má za následok nesplnenie sťažovateľovej povinnosti vyčerpať dostupný prostriedok ochrany svojich práv (napr. III. ÚS 44/03).

Vzhľadom na to, že od doručenia sťažnosti na priet'ahy v súdnom konaní okresnému súdu 12. apríla 2012 (na ktorú odpovedal predseda tamojšieho súdu listom zo 16. apríla 2012) do doručenia sťažnosti ústavnému súdu (6. júna 2012) uplynul len krátky čas na zjednanie nápravy, ústavný súd posúdil podanie sťažnosti na priet'ahy podľa zákona o súdoch zo strany sťažovateľky iba ako formálny úkon, ktorému nemožno pripísať účinky, ktoré by inak takáto sťažnosť mohla mať, ak by predseda okresného súdu dostal primeranú (rozumnú) lehotu na prijatie opatrení proti zbytočným priet'ahom vo veci samej (podobne II. ÚS 376/06, IV. ÚS 48/06, I. ÚS 32/2010, III. ÚS 10/2012).

Aj keď v danom prípade predseda okresného súdu prijal opatrenia na elimináciu priet'ahov v namietanom konaní tak, že konajúceho sudcu upozornil, aby vo veci konal bez priet'ahov, v čase podania sťažnosti ústavnému súdu nebolo možné posúdiť, či podanie sťažnosti, ako aj opatrenia prijaté predsedom okresného súdu na ochranu základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy i práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru splnili svoj účel.

Uvedené skutočnosti boli podkladom na záver ústavného súdu o tom, že sťažnosť sťažovateľky je potrebné vyhodnotiť ako predčasne podanú, a preto ju ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako neprípustnú.

Keďže ústavný súd sťažnosť odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľky, ktoré zo sťažnosti vyplynuli.

Na základe uvedených skutočností rozhodol ústavný súd tak, ako to je vyslovené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. júna 2012